

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ವಿಕಾಸನದ ಪಕ್ಷಿನೋಟ

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎಸ್.ಎ.*

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.21241198>

ABSTRACT

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ನಿಯಂತ್ರಣದವರೆಗೆ ಹಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. 19 ಮತ್ತು 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ರೂಪಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಪ್ರಗತಿಪರ ನೀತಿಗಳು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಗಳು ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದರೂ, ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರ ಅಸಮಾನತೆ, ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಮೌಲ್ಯಗಳಂತಹ ಸವಾಲುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರಿದಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ನೈಜ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

KEYWORDS: ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ, ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ.

* ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎಸ್.ಎ., ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಶತಮಾನಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಭಾರತದ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಲಿಂಗ ಪಾತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ದೇಶೀಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಪಥವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿದೆ, ಕಾರಣ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯು ಆಧುನೀಕರಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಭಾರತ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಹೋರಾಟವು ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. 20 ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಕರು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದಂತಹ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಯುಗವು ಕಾನೂನು ಹಕ್ಕುಗಳು, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಪ್ರಗತಿಪರ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಗತಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶ ಸೇರಿದಂತೆ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಆಳವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣವಾದವು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೇಶೀಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ವೈದಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸಮಯ ಮುಂದುವರೆದಂತೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕುಸಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾದವು. ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳು ಮನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಸುತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದವು ಮತ್ತು ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅವಲೋಕನವು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡವು ಎಂಬುದರ ಮೂಲಭೂತ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ, ಇಸ್ಲಾಂ ಮತ್ತು ಇತರ ಧರ್ಮಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಭಿನ್ನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿವೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಂತಹ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿವೆ, ಇದು ಮದುವೆ, ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಾದ ಸತಿ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹದ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ರಚನೆಯ ಭಾಗವಾಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅನುವಂಶಿಕತೆಯಂತಹ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು, ಆದರೆ ಪರ್ದಾ (ಮುಸುಕು) ನಂತಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದವು. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಇತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು ಲಿಂಗ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದವು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿತು.

ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ರಚನೆಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೇರಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲಿಂಗ ಪಾತ್ರಗಳು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ. ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ರೂಢಿಗಳು ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಪುರುಷರು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಮದುವೆ, ಅನುವಂಶಿಕತೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಭಾವವು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಇದು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಧೀನತೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಸಮಾನತೆಯ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಇದು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ನಡುವೆ ಆಳವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಆರಂಭಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗಳು 19 ನೇ ಮತ್ತು 20 ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆರಂಭಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವು. ರಾಜಾ ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್, ಈಶ್ವರ್ ಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿರಾವ್ ಫುಲೆ ಅವರಂತಹ ಸುಧಾರಣಾವಾದಿಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಈ ಚಳುವಳಿಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವಿಧವೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆಯಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದವು. ಸತಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ರಾಜಾ ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಅವರ ವಕಾಲತ್ತು ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳ

ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವು. ಈ ಆರಂಭಿಕ ಸುಧಾರಕರು ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಂತರ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದರು.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅವಧಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿತು, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಹೊಸ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ 1829 ರಲ್ಲಿ ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಮತ್ತು ವಿಧವೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು. ಈ ಕಾನೂನುಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವನ್ನು “ನಾಗರಿಕಗೊಳಿಸಲು” ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದರೂ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬಲವಾದ ಕಾನೂನು ನೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅವಧಿಯು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕತೆಯ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವಿರೋಧಿ ಪ್ರತಿರೋಧದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯರು ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಂತರದ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಹೀಗೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅವಧಿಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಪಾತ್ರಗಳ ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿತು.

1947 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ನಂತರ, ಮಹಿಳೆಯರ ಕಾನೂನು ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಯಿತು. 1950 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನವು ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿತು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿತು, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿತು. ಹಿಂದೂ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ (1956), ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ (1961), ಮತ್ತು ಮಾತೃತ್ವ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾಯ್ದೆ (1961) ನಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ, ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಹಕ್ಕುಗಳಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, 1992 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗದ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಗತಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ನಡುವೆ ಅಂತರಗಳು ಉಳಿದಿವೆ, ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಇನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಲಾಯಿಸಲು ಹಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಂತರ, ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು ಮತ್ತು ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರಂತಹ

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕಿಯರಾದರು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮೋಚನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ, ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. 1970 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಾಕ್ಷರತೆಯಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿ ವೇಗವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯಂತಹ ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದ 73 ಮತ್ತು 74 ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳ ನಂತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಏರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾದವು. ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳು ಮನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಸುತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದವು ಮತ್ತು ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದವು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಭಾರತದ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಭವಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಂದಾಗಿ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರೈಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ಗೃಹಿಣಿಯರಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶವು ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಗಳು, ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಬಡತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗಮನಾರ್ಹ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ನಗರ ಮಹಿಳೆಯರು ಇನ್ನೂ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಗರೀಕರಣದ ಏರಿಕೆಯು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಯಪಡೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿದೆ, ಆದರೂ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನ ವೇತನದಂತಹ ಸವಾಲುಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಗರ-ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿಭಜನೆಯು ವಿಭಿನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಗುರಿ ನೀತಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

1990 ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣವು, ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ, ವ್ಯಾಪಾರ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಾಸಗೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿತು. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ

ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರದಂತಹ ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗರ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಂತಹ ಹಿಂದೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಕಾರ್ಯಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಏಕರೂಪವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ನಗರ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಹಿಳೆಯರು ಲಾಭ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಔಪಚಾರಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿದ್ದರು. ಕಡಿಮೆ ವೇತನ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಕೆಲಸ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗದ ಏರಿಕೆಯು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು, ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸೀಮಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಉದ್ಯೋಗದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಈ ಸವಾಲುಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣವು ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಉದಾರೀಕರಣದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಭಾರತೀಯ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ.

ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನ, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಹತ್ಯೆಗಳು ಸೇರಿವೆ. 2012 ರ ದೆಹಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿವೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಯ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿವೆ. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾನೂನು (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2013 ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸಾಚಾರದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ, 2005 ರಂತಹ ಕಾನೂನು ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಹಿಂಸೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ಜಾರಿ. ಇದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಬಲಿಪಶುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಳಂಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆಘಾತವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಭಯವು ಅವರ ಚಲನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನುಭವಿಸುವ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹಿಂಸಾಚಾರವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಹ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಜಾಗತಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಪಥವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ. ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಹಿಂಸೆಯಂತಹ

ವಿಷಯಗಳತ್ತ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸ್ವೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 1990 ರ ದಶಕದ ನಂತರದ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಒತ್ತಡ, ಮತ್ತು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಅಭಿಯಾನಗಳಂತಹ ಜಾಗತಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಸ್ವೀವಾದದ ಉದಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ವೀವಾದಿ ಸಂವಾದದ ಪ್ರಭಾವವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ವೇದಿಕೆಗಳು ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹರಡಲು, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸವಾಲು ಮಾಡಲು ಪ್ರಬಲ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ವೀವಾದಿ ಕರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಈ ಚಳುವಳಿ ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯ, ಕೋಮು ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳಂತಹ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸವಾಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೇದಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಜಾಗತಿಕ ಸ್ವೀವಾದವು ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ್ದರೂ, ಈ ಚಳುವಳಿಗಳು ಭಾರತದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಜಾಗತಿಕ ಸ್ವೀವಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಹ ಸ್ಥಳೀಯಗೊಳಿಸಿವೆ. ಜಾಗತಿಕ ಸ್ವೀವಾದಿ ಚಳುವಳಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸ್ವೀವಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಜಾಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸ್ವೀವಾದಿ ಆದರ್ಶಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೂಕ್ತತೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ, ಇದು ಜಾಗತಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೇಶೀಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವವರಾಗುವವರೆಗೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನೂನು ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ. ಆದರೂ ಸವಾಲುಗಳು ಮುಂದುವರೆದಿವೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಗಳು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸಾಚಾರವು ನಿಜವಾದ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ, ಆದರೆ ನಾಯಕತ್ವದ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವು ಅಸಮಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ನಗರ-ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಂತರವು ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ.

ಈ ಅಡೆತಡೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಕರ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿವೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವತ್ತ ಪ್ರಯಾಣ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ವಕಾಲತ್ತು, ಕಾನೂನು ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಿರಂತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಾಗ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ನಿಜವಾದ ಸಮಾನ ಸಮಾಜದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. Rao S., (2015), The Impact of Economic Liberalization on Women's Rights in India, London: Routledge.
2. Sen A., (2017), Women's Rights and the Indian State: A Historical Perspective, Cambridge: Cambridge University Press.
3. Tiwari R. & Khan S., (2017), Global Feminism and Its Influence on Indian Women's Movements.
4. Agnihotri S., (2014), The Gender Gap in India: Trends and Policy Implications, New Delhi: Oxford University Press.
5. Chandra R., (2019), Women, Work, and Family in Urban India, London: Routledge.